

Palvelut ja henkilöstö -lautakunta 03.02.2025

Erikoissairaanhoidon yhteistyön tiivistämisestä tehdyn selvityksen tiedoksi merkitseminen

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Leppänen Roope

Päätösehdotus

Palvelutuotannon johtaja Pälve Matias

Palvelut ja henkilöstö -lautakunta päättää merkitä selvityksen erikoissairaanhoidon yhteistyön tiivistämisestä tiedoksi.

Käsittely

Päätös

Selostus

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla (615/2021) mukaisesti Uudellamaalla erikoissairaanhoidon järjestämisestä vastaa HUS-yhtymä. HUS-yhtymän, Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin yhteistyöstä, yhteistyön rakenteista ja työnjaosta sovitaan HUS-järjestämissopimuksessa. Erikoissairaanhoidon käytetään yli kolmasosa hyvinvointialueen menoista (626 miljoonaa euroa, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen tilinpäätös 2023).

Hyvinvointialue käynnisti 2.9.2024 osana kärkihankkeiden kokonaisuutta selvitystyön erikoissairaanhoidon strategian kirkastamiseksi ja yhteistyön tiivistämiseksi. Selvitystyötä tehtiin 2.9. – 31.12.2024 välisenä aikana.

Tavoitteena selvitystyölle oli tarkentaa hyvinvointialueen erikoissairaanhoidon strategiaa, määrittää mitkä asiat ovat Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle tärkeimpiä erikoissairaanhoidon ja siihen liittyvien hoitopolkujen kehittämisessä sekä arvioida vaihtoehtoisia tapoja tuottaa erikoissairaanhoidon palveluita.

Selvityksen yhteydessä haastateltiin osittain strukturoidusti 38 hyvinvointialueen johtoon kuuluvaa henkilöstöä Länsi-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan, Vantaa-Keravan, Pirkanmaan, Pohjois-Savon ja Etelä-Karjalan hyvinvointialueelta, Helsingin kaupungilta sekä HUS-yhtymästä. Haastattelujen tavoitteena oli kartoittaa Uudenmaan erillisratkaisun alueella sijaitsevien hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin suunnitelmia ja tavoitteita erikoissairaanhoidon palvelujen tulevaisuudesta sekä näkemyksiä yhteistyön tilanteesta ja tulevaisuudesta. HUS-yhtymästä haastateltiin tulosalueiden johto ja näissä haastatteluissa keskityttiin hoitopolkujen ja yhteistyön kehittämiseen. Uudenmaan erillisratkaisun ulkopuolelta haettiin näkymää hyvinvointialueelle, jossa on toiminnassa yliopistosairaala. Tämän lisäksi keskusteluja käytiin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen data- ja analytiikkayksikön, konsulttiyritys Valorin sekä THL:n edustajien kanssa. Yksityisten terveydenhuollon palveluntuottajien

osalta keskityttiin matalan kynnyksen konsultoivan erikoissairaanhoidon kehitysajatuksiin.

HUS-yhtymän talous- ja toimintatilanteesta, organisaatorakenteesta, investoinneista ja tuottavuuskehityksestä tehtiin laajahko kartoitus selvityksen yhteydessä.

Selvityksen keskeiset havainnot

- Sujuvat ja laadukkaat erikoissairaanhoidon palvelut ovat tärkeitä länsi-uusimaalaisille. Päivystyksellisten tilanteiden hallinnan ja kokovalmiuden kannalta HUS luo turvallisuutta koko alueelle.
- Yhteistyön rakenteet ovat alun jälkeen muovautuneet moniportaisuudesta huolimatta toimiviksi. Työnjaon muutoksia on pystytty toteuttamaan sovitussa rakenteissa esimerkiksi Raaseporin sairaalaa koskeneissa liikkeenluovutuksissa.
- Yhteistyön keskeiset haasteet ovat palveluiden heikentynyt saatavuus erikoissairaanhoidossa, työnjaolliset epäselvyydet, HUS-yhtymän suuret rakennusinvestoinnit ja käynnissä oleva sopeutumisen rahoitusmalliin.
- Palveluiden verkkoa yhdessä suunnittelemalla ja kiinteistökantaa viisaasti hyödyntämällä on mahdollista saada suuren kokoluokan säästöjä.
- Panostuksia perustason palveluihin ei ole vielä pystytty toteuttamaan sote-uudistuksen tavoitteiden mukaisesti. Hoitopolkujen sujuvoittamisessa ja digitalisoinnin kehittämisessä on suuri hyödyntämätön potentiaali.
- Kliinisen tason yhteistyö on jäänyt aikaisempaa pienempään rooliin. Vahvistamalla tätä voidaan tukea osaamisen siirtymistä ja hoidon jatkuvuutta.

Mitä muutoksia selvityksen perusteella tarvitaan?

Selvityksen perusteella hyvinvointialueen kannattaa keskittyä seuraaviin muutoksiin yhteistyön tiivistämiseksi erikoissairaanhoidon palveluissa.

1. Tuetaan HUS:n keskittymistä erikoissairaanhoidon palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen. Tarkastellaan muiden palvelujen tuotantotapoja monipuolisesti.
2. Asetetaan HUS:n kanssa tehtävälle yhteistyölle selkeät tavoitteet ja edistetään niitä johdonmukaisesti.
3. Panostetaan perustason palveluihin. Mielletään palvelut perusterveydenhuollon sijaan ”ensisijaisena terveydenhuoltona” (primärhälsovård, primary health care). Hoidon jatkuvuutta kohentamalla myös hoidon saatavuus paranee ja erikoissairaanhoidon käyttö vähenee orgaanisesti.
4. Hyödynnetään kumppaneiden osaamista konsultaatioissa ja jalkautuvassa erikoissairaanhoidossa. Varsinaisen erikoissairaanhoidon tuottamisessa tukeudutaan HUS-yhtymään.
5. Edistetään aktiivisesti Uudenmaan ja Etelä-Suomen yhteistyöalueen hyvinvointialueiden välistä toimintaa, yhteistä kehittämistä, tutkimusta ja yhteisiä hankintoja.
6. Mahdollistetaan sujuvampi kliinisen tason yhteistyö.

Strategiset toimenpiteet

Edellä kuvatun strategisen tason muutosten rinnalla selvitystyössä luotiin pohja 20 toimenpiteelle, joiden avulla strategiaa lähdetään toteuttamaan. Toimenpiteitä toteutetaan seuraavan kahden vuoden aikana erikseen määriteltävällä aikataululla. Osa toimenpiteistä on jo käynnistetty kärkihankkeen loppuvaiheessa, osa sen sijaan vaatii tarkempaa jatkoselvittämistä tai toimintamallin pilotointia. Toimenpiteitä käydään tarkemmin läpi esityksessä. Toimenpiteet on jaettu neljään kategoriaan:

1. Hoitopolkujen sujuvoittaminen
2. Yhteistyön kehittäminen
3. Tuotantotapojen muutokset
4. Investointeihin vaikuttaminen.

Jatkokäsittely

Selvitystyö on esitelty aluehallituksen päiväkoulussa 20.1.2025. Osa toimenpiteistä, erityisesti tuotantotavan muutoksiin liittyvät, tulevat edellyttämään päätöksentekoa. Näihin palataan erikseen määritettävässä aikataulussa. Selvityksen materiaalia ja johtopäätöksiä tullaan hyödyntämään tulevan valtuustokauden strategiaa laadittaessa.

Kokouksessa esitetään selvityksen erikoissairaanhoidon yhteistyöstä keskeiset havainnot, muutostarpeet sekä strategiset toimenpiteet.

Toimivalta

Hallintosäännön § 57 mukaan palvelut ja henkilöstö -lautakunnan tehtävänä on seurata ja arvioida erikoissairaanhoidon toimintaa.

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria